UVOD

Ibadetom se naziva sve što je Allah, s.w.t.,naredio, što voli i sa čim je zadovoljan.Ibadet može biti vidljiv sa svojom vanjskom formom kao što je namaz, post, hadždž, zikr , naređivanje dobra i sprečavanje zla, i nevidljiv, unutrašnji, onaj koji se odvija u srcu, bez vanjske forme kao sto je ljubav i mržnja , strah i nada, osjećaj poniznosti, i ostali unutrašnji osjećaji prema Allahu.

UVOD

Ibadetom se naziva sve što je Allah, s.w.t.,naredio, što voli i sa čim je zadovoljan.Ibadet može biti vidljiv sa svojom vanjskom formom kao što je namaz, post, hadždž, zikr , naređivanje dobra i sprečavanje zla, i nevidljiv, unutrašnji, onaj koji se odvija u srcu, bez vanjske forme kao sto je ljubav i mržnja , strah i nada, osjećaj poniznosti, i ostali unutrašnji osjećaji prema Allahu.

Nijedan ibadet osim namaza Allah, s.w.t., nije nazvao imanom, a Poslanik, s.a.w.s., je njegovo ostavljanje nazvao kufrom.

Svi ostali ruknovi islama se mogu izostaviti kad nema uslova za njihovo praktikovanje i u nekim situacijama koje je šerijat propisao kao što je spadanje obaveze davanja zekata, ili obavljanja hadždža sa siromašnih, obaveze posta sa putnika, osim namaza koji je obavezan sve dok je čovjek pri zdravoj svijesti(zdravo rasuđuje).

Onošto upućije na veličinu namaza i njegovu važnost je da se on uvjek spominje prije drugih ibadeta :''Oni koji vjeruju u gajb(nepoznato) , namaz obavljaju i od onoga čime smo ih opskrbili udjeljuju''

''Obavljajte namaz i dajite zekat''

Namaz se spominje i sam, a da se uz njeg ne spominje neki drugi ibadet, što govori da je on stub vjre, a kad se spominju i hvale prijašnji poslanici ističe se da su obavljali namaz:''Kad im se čitaju ajeti Milostivog padaju ničice plačući''

Zatim se kude oni koji nisu bili takvi:''Njih naslijediše zli potomci koji namaz napustiše i za požudama se povedoše'', a onda nas Allah ,s.w.t.,obavještava da će takvi loše završit:''oni će sigurno zlo proći''.Znači bez namaza neće znati pravog puta niučemu, i sve dublje će zapadati u zabludu.

Upitan je Poslanik, s.a.w.s., o najboljem djelu, pa je rekao:''Namaz u njegovom vremenu '', zatim je upitan za ono koje je iza namaza , pa je rekao:''Dobročinstvo prema roditeljima'', zatim je upitan za ono što je iza toga, pa je rekao:''Džihad na Allahovom putu''

Neki kažu da sama činjenica da je pet dnevnih namaza propisano na mi'radžu ukazuje na njegovo posebno mjesto i važnost.

Nema sumnje da je onaj ko ostavi namaz kafir shodno riječima Poslanika,s.a.w.s., ''Zavjet koji je između nas injih je namaz, pa ko ga ostavi on nevjeruje''. U drugom hadisu stoji:''Ono što razdvaja roba od širka i kufra je ostavljanje namaza''

Postavlja se pitanje koje je to ostavljanje kojim se izlazi iz vjere? Neki su rekli da je to namjerno ostavljanje jednog namaza , drugi misle da je to nekoliko namaza, ili da je to potpuno ostavljanje namaza, da ne klanja nikako.

Kada džehenemlije budu upitane zbog čega su bačeni u vatru prvo što će spomenuti je ostavljnje namaza:''Šta vas je dovelo u Sekar(džehennem)?,rekoše: klanjači nismo bili...''

U nekim hadisima koji govore o mi'radžu Allahov Poslanik, s.a.w.s., spominje da je vidio džehennem i ljude kako im se glave razbijaju teškim kamenjem, da je upitao Džibrila o njima pa mu je rekao da su to oni kojima je bilo teško saginjati glavu na sedždu i klanjati.

Pravi vjernici u namazu osjećaju zadovoljstvo i nalaze smiraj.Poslanik ,s.a.w.s., kaže:''Od dunjaluka su mi dragi mirisi i žene, a radost , sreća , smiraj i radost moga oka su u namazu''

Da bi to postigli naša najveća briga trba da bude potpunost našeg namaza.Kada čovjek osjeti da mu srce nije prisutno u namazu, mora preispitati svoj iman i truditi se da ga obnovi i ojača.

Potrebno je razmišljati o značenju onoga što se uči na namazu, te biti svjestan svoje slabosti i nemoći pred Allahom dž.š., da se boji Allaha dž.š. kako se treba trba bojati i uz taj strah da se nada Njegovoj milosti i oprostu.

Kad se obavlja namaz mora se imati na umu da se namaz obavlja iz želje za nagradom od Allaha s.w.t. i viđenjem Njegovog lica što je najveća nagrada jednom vjerniku.

Vjernik ne smije biti nemaran prema namazu i u namazu jer je to suprotno bogobojaznosti.Allah s.w.t. kaže:''Teško onima koji obavljaju namaz, onima koji kad ga obavljaju prema njemu su nnemarni''

Poslanik s.a.v.s. je rekao:''Najveći kradljivac je onaj koji krade od svog namaza.'' Prisutni povikaše :Allahov Poslaniče, kako čovjek može krasti od namaza?''On odgovori:''Ako ne upotpunjuje ruku' ili sedždu, ili tesbih između ruku'a i sedžde''

Prenosi se od nekih učenjaka da su reli:''Ako hoćeš da ti namaz bude valjn i da od njega imaš koristi onda kad hoćeš da klanjaš sjeti se da možda više nećeš imati priliku da klanjaš''

ABDEST

3.1-Abdest je obavezno, Šerijatom ograničeno i propisano čišćenje poslije posebnih uzroka.

Abdest je propisan Kur'anom i Sunnetom. Uzvišeni Allah kaže:

"O vjernici, kad hoćete namaz obaviti, lica svoja i ruke svoje do iza lakata operite – a glave svoje potarite – i noge svoje do iza članaka. (El-Maide, 6.)

3.2-U tom smislu, Allahov Poslanik, s.a.v.s,. je rekao: "Nikome od vas, sa izgubljenim abdestom namaz neće biti primljen sve dok ponovo ne uzme abdest"

ŠTA ĆE POKVARITI ABDEST

1. Sve što izađe na analne otvore (prednji i zadnji): mokraća, izmet, vjetar, zatim sperma, vedijja i mezija. Vedijja je sluz /sekret prostate/ koja se ponekada pojavljuje poslije napornog mokrenja, a mezija je sluz koja kod muškarca i kod žene izlazi prilikom nadražaja i nije potrebno iza njih se kupati, ali je potrebno oprati tragove vedijje i mezijje sa tjela i odjeće jer su nečisti. Ako se posumnja u puštanje vjetra, to ne utiče na valjanost abdesta osim u slučaju da se čuje zvuk ili osjeti miris.

2. Duboki san pri kome se izgubi svijest, osim u slučaju da se zaspi u takvom položaju, pri kome uopće nije moguće da čovjek izgubi abdest. Prenosi se od Enesa b. Malika gdje kaže da su ashabi Allahovog Poslanika, s.a.v.s., iščekivali jaciju, pa bi im glave popadale (pridrijemali bi), a zatim bi klanjali i ne bi se abdestili." Ispravno je da samo duboki san kvari abdest, a granica lahkog sna je da bi ga ispuštanje vjetra probudilo ili ako bi mu ispala stvar koju drži u ruci, to bi primijetio, a ako bi se to desilo da to ne primjeti, to bi bio duboki san koji kvari abdest, a Allah najbolje zna.

3.Gubljenje svijesti bez obzira da li se radilo o padanju u nesvijest, pijanstvu ili ludilu, jer osoba kojoj je svijest poremećena nije sigurna da nije izgubila abdest.

4.Dodirivanje polnog organa direktno dlanom ili prstima ruke, jer je Allahov Poslanik ,s.a.v.s., rekao: "Neka onaj ko dodirne svoj polni organ ne klanja sve dok ponovo ne uzme abdest."

5.Strastveno doirivanje žene prema jačem (radžih) mišljenju ne kvari abdest ukoliko ne dođe do izlučivanja mezijja zbog uzbuđivanja. Dokaz za ovaj stav je hadis Aiše, r.a., da ju je Poslanik, s.a.v.s., poljubio, a poslije nije uzimao abdest. Od Aiše, r.a., se prenosi da je kazala da je Poslanik, s.a.v.s., poljubio jednu od svojih žena pa je izašao na namaz i nije se abdestio. Urve b Zubejr (njen sestrić) je rekao: "Ko je ta ako nisi ti"? Pa se ona,ra., nasmijala.

KAKO SE UZIMA ABDEST

4.1 Kada želiš uzeti abdest, zanijetiti ga srcem, jer se djela vrednuju po nijjetima,prema unutrašnjim namjerama, izgovori Bismillah zatim operi šake tri puta vodom, prvo desnu pa lijevu Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže: "Kada uzimate abdest, počnite sa vašom desnom stranom."

4.2 Madmada- Pranje usta : Izaperi usta (desnom rukom) tri puta vodom, uzimajući vodu iz desne šake.

4.3 Istinšak – pranje nosa : Izaperi nos (lijevom rukom) tri puta vodom. Prilikom čišćenja nosa uvući vodu u nos uzimajući vodu iz desne šake a zatim izbaciti iz nosa koristeći pri tome lijevu šaku.

4.4 Pranje lica :Operi lice tri puta od uha do uha i od korijena kose na čelu do vrha brade, za one koje imaju bradu provući prste kroz bradu.

4.5 Pranje ruku : Operi tri puta ruke od vrhova prstiju do iza laktova, prvo desnu pa onda lijevu.

4.6 Potiranje glave(mesh) - Potari glavu vlažnim rukama jedanput, počevši sprijeda nazad iobratno.

Prilikom potiranja glave mokrim rukama prvo početi sa prednjom stranom, jer u hadisu stoji da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., svojim rukama potrao glavu tako što je počeo sprijeda glave i povukao ih do potiljka, a zatim ih vratio nazad."

4.7 Potiranje ušiju(mesh) - Potari uši, kažiprstom unutrašnjost, a palcem vanjski dio. Allahov Poslanik, s.a.v.s.,potrao je uši tako što bi kažiprste stavio u uši a palčeve iza ušiju."

Ruke se ne kvase za potiranje ušiju već se odmah nakon mesha po glavi potiru uši, bez ponovnog kvašenja ruku.

4.8 Pranje nogu - Operi noge tri puta od vrhova prstiju do iza članaka, desnu pa lijevu.

Uzvišeni Allah kaže: "... i noge svoje do iza članaka…" (El-Maide, 6.)

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:"Kada uzimaš abdest, istrljaj između prstiju."

Sunnet je da se to čini malim prstom lijeve ruke.

Prenosi se od El-Mustevreda b. Šeddada, r.a., da je rekao: "Vidio sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da pere prste nogu malim prstom njegove ruke."

4.9 Poslije uzetog abdesta proučiti:

"Ešhedu en la ilahe ilallahu vahdehu la šerike lehu ve ešhedu enne Muhammeden abduhu ve resuluhu. Allahummedž'alni minet-tevvabine vedž'alni minel-mutetahhirine."

(Svjedočim da nema Boga osim jednog jedinog Allaha, koji
nema nikakva sudruga i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik. Allahu, učini me od onih koji se kaju i učini me od onih koji se čiste.)

4.10 Farzovi i Sunneti abdesta su :

Farzovi abdesta	Sunneti abdesta
1.nijjet;	1.izgovoriti Bismillah pri početku abdesta;
2.oprati cijelo lice;	2.ruke oprati dva ili tri puta;
3.oprati ruke do iza lakata;	3.oprati zube misvakom;
4.potrati glavu od čela do potiljka;	4.dobro izaprati usta i nos;
5.oprati noge do iznad članaka;	5.provući prste kroz bradu;
6.prilikom pranja pridržavati se redoslijeda i uzastopnosti.	6.sve što se pere oprati dva ili tri puta, (dok je pranje jedan puta vadžib);
	7.potrati unutrašnju i vanjsku stranu ušnih školjki;
	8.pri pranju ruku i nogu protrljati između prstiju. ;
	9.prilikom pranja ruku i nogu, prvo oprati desnu pa onda lijevu stranu;
	10.poslije uzetog abdesta proučiti dovu.

5. GUSUL - KUPANJE

Gusul je Šerijatom propisano čišćenje od dženabeta, hajda(hajza) i nifasa, koje uz nijjet obuhvata sapiranje čitavog tijela vodom.

5.1 Gusul (kupanje) je propisan Kur'anom i Sunnetom. Uzvišeni Allah kaže: "A ako ste džunpi, onda se okupajte!" (El-Maide, 6.)

5.2 Kako se uzima gusul

Prvo će proučiti Bismillu, potom odlučiti da gusul uzima radi uklanjanja džunupluka (velikog hadesa,nečistoće), zatim će tri puta oprati šake, zatim će oko prirodnih otvora velike i male nužde, pranjem odstaniti nečistoću, potom će uzeti abdest kao što se uzima i za namaz, s tim što može noge oprati odmah, uzimajući abdest, ili njihovo pranje odložiti za kasnije, na kraju uzimanja gusula, nakon toga, proći će prstima kroz kosu i politi je vodom, i to tako da se prstima dohvati sami korijen kose. (Ovo se odnosi samo na muškarca, za razliku od žene kojoj je dovoljno da se samo po glavi polije sa tri pregršti vode, tako da voda dođe do korijena kose, ona ne mora raspletati pletenicu, jer je Ummu-Seleme rekla:"Upitala sam: 'Allahov Poslaniče, ja sam žena koja čvrsto steže pletenice. Moram li ih, kada se kupam radi dženabeta, rasplitati?' rekao mi je: 'Ne, ne moraš. Dovoljno ti je da se po glavi poliješ sa tri pregršti vode.'

Zatim će zajedno sa ušima sa tri polijevanja vodom oprati cijelu glavu, potom će odozgo prema dolje saprati prvo desnu a zatim lijevu stranu tijela, vodeći računa da se operu i manje pristupačna mjesta kao što su pupak, ispod pazuha, ispod koljena itd.

5.3 Farzovi i Sunneti gusula su:

Farzovi gusula	Sunneti gusula
1. Nijjet, tj. srcem odlučiti da se (zbog neke od navedenih stvari) uzme gusul,	1.početi sa bismillom, jer je propisano njom početi svako važno djelo;
2. Cijelo tijelo oprati vodom, tako što će se trljati ona mjesta koja je moguće trljati, a saprati ona koja se ne mogu dohvatiti i istrljati i to toliko sve dok se ne bude sigurno da je cijelo tijelo oprano.	2.na početku oprati ruke prije nego što se zamoče u posudu sa vodom.
3. Posebno voditi računa da se pokvasi koža između prstiju,ispod kose, pupak itd.	3.početi prvo sa uklanjanjem nečistoće;
	4.dijelove tijela koji se peru prilikom uzimanja abdest oprati prije ostalih dijelova tijela;
	5.dobro izabrati usta, nos i unutrašnjost ušnih školjki;
	6.pri završetku oprati noge.

6. TEJEMMUM

Tejemmum je propisana radnja s kojom se osoba, u slučaju da nema vode za abdest ili gusul, ili je ima ali je ne može koristiti zbog bolesti ili zime, ili mu je potrebna za piće, priprema za namaz i ostale ibadete u kojima je uslovljeno šerijatsko čišćenje.

6.1 Tejemmum je propisan Kur'anom i Sunnetom. Uzvišeni kaže:

"A ako ste bolesni, ili na putu, ili ako je neko od vas obavio prirodnu potrebu, ili ako ste se sastajli sa ženama, a ne nađete vode, onda dlanovima čistu zemlju dotaknite i lica vaša i ruke vaše potarite." (En-Nisa, 43.)

6.2 Kako se uzima tejemmum :

Kada neko hoće uzeti tejemmum prvo će proučiti bismillu, srcem će odlučiti da uzimanjem tejemmuma želi obaviti ono što mu je prije njegova uzimanja bilo zabranjeno, zatim će dlanovima dotaknuti površinu zemlje, prašinu, pijesak, kamen, slano tlo i sl. lijepo je poslije toga od prašine malo otresti ruke, onda rukama jedanput potrati lice.

6.3 Od Ammara b. Jasira, r.a., prenosi se da je kazao: ”Vjerovjesnik, s.a.v.s., me poslao zbog nekog posla. Odžunupio sam se i pošto nisam imao vode ja sam legao na zemlju i valjao se kao što se valja životinja. Kada sam se vratio ispričao sam to Allahovu Poslaniku s.a.v.s. pa on reče: ”Bilo bi ti dovoljno ovako,'pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., dotakao svojim dlanovima zemlju, a zatim je puhno u njih, pa je potrao sa njima svoje lice i šake.'

7. NAMAZ

ZNAČENJE NAMAZA

Svrha i cilj bivstvovanja insana-čovjeka na dunjaluku je praktično iskazivanje pokornosti Allahu, dž.š., kroz razne oblike ibadeta.

Uzvišeni Allah kaže:

“O vjernici, molitvu obavljajte i Gospodaru svome se klanjajte, i dobra djela činite da biste postigli ono što želite..”(El-Hadž,77)

U ovom djelu emisije ćemo vidjeti kako je namaz obavljao Allahov Poslanik, s.a.v.s.,kojeg je Allah ,s.w.t.,odabrao da nas poduči namazu i ostalim propisima vjere, i Njegovom šeriatu u cjelini.

Kao prvo treba da znamo da se namaz po stepenu obaveznosti dijeli na dvije osnovne vrste:

1. Fraz je obligatna dužnost koja se odnosi na svakog punoljetnog i pametnog muslimana kojom nas je Uzvišeni Allah zadužio, a sastoji se od pet namaza u toku dana i noći a to su:sabah, podne, ikindija, akšam i jacija.

2. Nafile su oni namazi koji: ako ih vjernik klanja biče nagradjen a ako ih ne klanja nece biti kaznjen, a dijeli se na:

a) Potvrđene sunnete koje je klanjao Poslanik , s.a.v.s., i preporučio da se klanjaju,spominjući nagradu koja čeka onoga ko ih klanja.

b) Slobodni namaz (nafila) kojeg neko želi klanjati dobrovoljno nadajući se nagradi u vremenu u kojem to nije zabranjeno, a da nije prenešeno da je Poslanik, s.a.v.s.,baš u to vrijeme i toliko rekata klanjao ili preporučio da se klanja, osim generalnog podsticanja na klanjanje što više namaza kao i činjenja drugih dobrih djela.

Svaki namaz ima određen broj rekata i vrijeme u kojem se klanja,dok se pritvrđeni suneti klanjaju po dva rekata osim vitr namaza i četiri rekata prije podne koji se mogu klanjati po dva ili da se klanja odjednom četiri.

Kao prvo da naucimo od cega se sastoji jedan rekat, a poslije ćemo vidjeti kako se on klanja u okviru različitih namaza.

REKAT

Rekat počinje izgovaranjem početnog tekbira, tj. riječi “Allahu ekber!” Klanjač na kijamu (stajanju) drži svezane ruke u visini prsa, i to tako da desnu stavi preko lijeve zatim prouči El-Fatihu. Poslije proučene El-Fatihe treba proučiti još nekoliko ajeta iz Kur’ana zatim podici ruke u visini ramena ili ušiju izgovarajuci tekbir(ALLAHU EKBER) i učiniti ruku’, stavivši ruke na koljena raširenih prstiju, smiriti se na ruku’u i reći: SUBHANE RABBIJEL-'AZIM“ (Slavljen je moj Veliki Gospodar.) ponovivši to tri ili više puta. Vadžib (dužnost) je to izgovoriti jedanput, a tri puta je najmanja potpunost. Nakon toga idemo na prvobitnu poziciju i podižemo ruke u visini ramena ili ušiju dok izgovaramo: Semi’Allahu limen hamideh! (Allah čuje onoga ko Mu zahvaljuje!) potom spustimo ruke i izgovaramo : Rabbena ve lekel-hamd, hamden kesiren tajjiben mubarekenfihi !

(“Allahu, Gospodaru naš, Tebi pripada svaka hvala, mnogom lijepom

blagoslovljenom hvalom!”)

Zatim proučimo tekbir : ALLAHU EKBER

Potom se spustimo na sedždu.U položaju sedžde treba se na tlo osloniti sa sedam dijelova

tijela, a to su: čelo i nos, dlanovi ruku, koljena i prsti nogu.

Na sedždi proučimo:

„SUBHANE RABBIJEL E'ALA.(Slavljen je moj Uzvišeni Gospodar) ponavljajući to tri ili više puta.

Potom izgovaramo tekbir i dižemo glavu sa sedžde.

Nakon što se dignemo sa sedžde u sjedeći položaj, proučimo:

"RABBI-GFIR LI (3 puta)."

Poslije toga se spuštamo na drugu sedždu izgovarajući tekbir, i kao i prvi put izgovaramo „SUBHANE RABBIJEL E'ALA. Ponavljajući to tri ili više puta.

Ovako smo zavrsili rekat, trebamo biti oprezni da svaki pokret u namazu obavimo polahko i smireno.

Još jednom da vidimo pokrete od kojih se sastoji jedan rekat:

1. Kijam

2. podizanje ruku

3. Ruku'

4. Ispravljanje sa ruku'a

5. Prva sedžda

6. Podizanje glave sa sedžde

7. Druga sedžda

Ovo je ono sa čim se upotpunjavaju pokreti na jednom rekatu, kasnije ćemo vidjeti kako se on obavlja u okviru namaza, ali prije toga moramo vidjeti koji su uslovi za obavljanje ispravnog namaza a oni se djele na dva dijela I to:
1. Šartovi (uslovi) za obaveznost namaza
2. Šartovi (uslovi) za ispravnost namaza

8. ŠARTOVI (USLOVI) NAMAZA

Šartovi (uslovi) za obaveznost namaza su slijedeći:
1.Da je musliman ;

2.Da je pametan, jer luda osoba nije dužna klanjati

3.Da je punodoban, jer djetetu dok ne postane punoljetan namaz nije obavezan. Međutim, dijete treba navikavati da klanja i prije nego što postane punodobno.

4.Da žena nije u mjesečnom ciklusu (hajzu) ili u porodnom krvarenju (nifasu), jer takva žena nije dužna klanjati dok ne prestane hajz i nifas.

Šartovi (uslovi) za ispravnost namaza su slijedeći:
1.Iskren nijet;

2.Da je osoba čista od malog i velikog hadesa (nečistoće), tj. da je sa abdestom ili gusulom, te da joj je čisto tijelo, odjeća i mjesto gdje klanja od materijalnih vidova nečistoće.

3.Da je osoba propisno obučena, tako da su joj pokriveni svi stidni dijelovi tijela.

4.Spoznaja da je nastupilo namasko vrijeme, jer namaz se ne može klanjati prije nego što nastupi njegovo vrijeme.

5.Da se okrene prema kibli.

NAMASKI RUKNOVI(sastavni dijelovi namaza)

NAMASKI VADŽIBI

To su radnje koje se moraju učiniti u toku namaza, a ako klanjač izostavi neke od njih, u tom slučaju dužan je učiniti sehvi-sedždu.

1.Poslije proučene El-Fatihe na sabahu, prva dva rekata podne, ikindije, akšama i jacije proučiti još po jednu suru ili nešto iz Kur'ana.

2.Da imam i onaj ko klanja sam izgovori ‚Semi'Allahu limen hamideh' 'Rabbena ve lekel-hamd', a onaj ko klanja za imamom (muktedija) samo "Rabbena ve lekel-hamd".

3.Na ruku'u izgovoriti Subhane rabbijel-azim! (Neka je hvaljen Gospodara moj Veličanstveni), a na sedždi Subhane rabbijel-ea'la! (Neka je hvaljen Gospodar moj Svevišnji);

4.Izgovarati tekbir prilikom svakog spuštanja i dizanja, kao što je preneseno u hadisima;

5.Prvo sjedenje (tešehhud) na kome se uči et-tehijjatu;

6.Proučiti riječi teš-šehhuda;

7.U noćnim namazima učiti naglas na prva dva rekata farz-namaza a u ostalim rekatima farz-namaza kao i u dnevnim namazaim učiti u sebi. To je sunnet.

8.Učiti u sebi na namazima za koje je propisano da se uči u sebi. Ovo se odnosi na farz-namaze. Što se tiče nafila, na dnevnim je sunnet učiti u sebi, a na noćnim naglas. Izuzetak su samo noćne nafile na kojima bi učenje naglas moglo smetati drugima, pa je u takvom slučaju mustehab učiti u sebi;

9.Na zadnjem sjedenju, poslije proučenog tešehhuda, donijeti salavat na Poslanika, s.a.v.s.

NAMASKI SUNNETI

To su radnje koje treba da radimo u toku namaza, ali ako se ne obave, namaz nije pokvaren, neće se trebati učiniti sehvi-sedžda, ali je propušteno nešto što je bolje učiniti, a samim tim i nagrada za to.

Namaski sunneti su:
1.Na početku proučiti dovu koja glasi: Subhanekallahumme ve bi hamdike ve tebarekesmuke ve te'ala džedduke ve la ilahe gajruke! Može se proučiti i neka druga dova koju bi Poslanik, s.a.v.s., učio;

2.Na prvom rekatu svakog namaza u sebi proučiti „euzubillu", a na svakom rekatu"bismillu".

3.Okrenutih dlanova prema kibli dići ruke u visini ramena ili ušiju prilikom izgovaranja početnog tekbira i tekbira za ruku', te prilikom vraćanja sa ruku'a i kod ustajanja sa prvog sjedenja

4.Poslije proučene El-Fatihe, izgovoriti „Amin"!

5.Na sabahu i na podne učiti dugačke sure, s tim što se na sabahu uči duže nego na podne, na ikindiji i jaciji srednje a na akšamu kratke sure.

6. Između dvije sedžde proučiti dovu;

7. Na sjedenju u namazu sjediti onako kako se prenosi da je sjedio Allahov Poslanik, s.a.v.s.;

8. Na kijamu u visini prsa,držati ruke desnu po lijevoj;

9. Na sedždi se obratiti dovom Allahu ,dž.š.;

10. Na posljednjem sjedenju poslije proučenih salavata na Poslanika, s.a.v.s., proučiti dovu o zaštiti od Džehennema, kaburske kazne, od iskušenja u životu i na samrti i od iskušenja Mesiha Dedždžala;

11. Poslije selama na desnu stranu predati selam na lijevu stranu;

12. Poslije predanog selama izgovoriti poznate sunetske dove pojedinačno i zikrove na način kako je zabilježeno od Allahovog Poslanika, s.a.v.s.

Napomena;

Od sunneta koji su vezani za namaz je i zaklon iza kojeg se klanja (sutra).Poslanik ,s.a.v.s., je praktikovao da stavi ispred sebe neki zaklon kada je klanjao na otvorenom. Taj zaklon može biti predmet u visini naslonjača na zadnjem dijelu sedla na devi ili koplje ili štap.Ukoliko je klanjao u mesdžidu onda je klanjao prema zidu i naredio je da se klanja iza zaklona da nebi šejtan prekinuo čovjeku namaz.Ashabi su klanjali prema stubovima u mesdžidu kad su klanjali nafilu, a kad su klanjali farz, onda je sutra Poslanika,s.a.v.s., ujedno i njihova sutra.Kada se namaz obavlja prema sutri ne smeta mu prolazak ljudi ili životinja ispred nje.Ako se klanja bez sutre onda se njihovim prolazkom ispred umanjuje nagrada, a ukoliko bi prošla žena , crn pas ili magarac onda bi to pokvarilo namaz.

KAKO SE KLANJA SABAH

Prvo ćemo prikazati klanjanje farzova, farz sabaha se sastoji od dva rekata.

Okretanje klanjača prema kibli

Kibla je K`aba, ma gdje bili. Cijelim tijelom se okrećemo kibli namjeravajući klanjanje namaza.

Nijjet

Nijjet je namjera srca i ne izgovara se jezikom, jer Poslanik, s.a.v.s., nije nijjetio riječima, a niti ashabi.

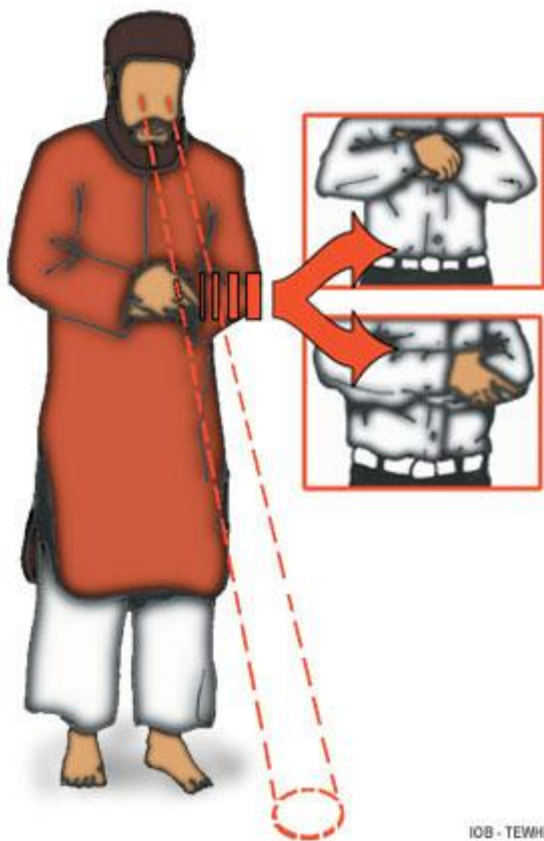
Izgovaranje početnog tekbira "ALLAHU EKBER"

Namaz počinje sa izgovaranjem tekbira (čime postaje zabranjeno sve što nije vezano za namaz), Okrenutih dlanova prema kibli dići ruke u visini ramena ili ušiju prilikom izgovaranja početnog tekbira.

Pogled klanjača treba biti usmjeren prema mjestu gdje se obavlja sedžda.

Klanjač na kijamu (stajanju) u visini prsa drži svezane ruke, i to tako da desna dođe preko lijeve.

Proučiti dovu na početku namaza

Sunnet je učiti dove pri početku namaza. Od Aiše, r.a., i Ebu-Seida Hudrija, r.a., prenosi se da je Poslanik, s.a.v.s,.

svoj namaz počinjao riječima:

SUBHANEKALLAHUMME VE BIHAMDIKE VE TEBAREKESMUKE VE TE'ALA DŽEDDUKE VE LA ILAHE GAJRUKE."

(Tebi slava pripada, Allahu moj, i uvijek si hvaljen. Blagoslovljeno je Tvoje ime, uzvišena je Tvoja veličina i nema boga osim Tebe.)

Učenje euze i bismille

Na prvom rekatu svakog namaza u sebi proučiti treba euzubillu, EUZU BILLAHI MINEŠ-ŠEJTANIR-RADŽIM. Potom bismillu: BISMILLAHIR-RAHMANIR-RAHIM (Utječem se Allahu od prokletog šejtana) -(U ime Allaha Milostivoga Samilosnog.)

Potom proučiti suru El-Fatihu

EL-HAMDU LILLAHI RABBIL-ALEMIN. ER-RAHMANIR-RAHIM
MALIKI JEVMID-DIN. IJJAKE N'ABUDU VE IJJAKE NESTE'IN. IHDINES-SIRATAL MUSTEKIM.
SIRATALLEZINE EN'AMTE 'ALEJHIM GAJRIL-MAGDUBI 'ALEJHIM VELED-DALLIN. AMIN !

(Tebe Allaha, Gospodara svjetova, hvalim,o Milostivog, Samilosnog, Vladara Dana sudnjeg. Samo Tebe obožavamo i samo od tebe pomoć tražimo.. Uputi nas na pravi put, na put onih kojima Si milost Svoju darovao, a ne onih koji su protiv sebe srdžbu izazvali, niti onih koji su zalutali. Uslišaj, Allahu!)

Poslije proučene El-Fatihe treba proučiti još nekoliko ajeta iz Kur'ana, tj. najmanje tri koliko sadrži najkraća sura, ili više ajeta, suru ili više njih.

Ruku

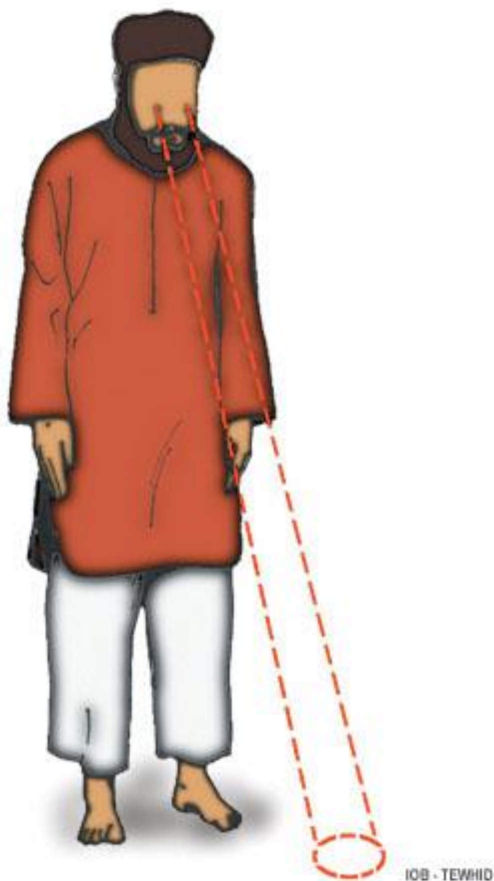
Zatim dižu se ruke u visini ramena ili ušiju I izgovara se:ALLAHU EKBER potom ućiniti ruku' i izgovoriti:„SUBHANE RABBIJEL-'AZIM" (Slavljen je moj veliki Gospodar.)

Vraćanje sa rukua

Nakon toga idemo na prvobitnu poziciju i podižemo ruke dok izgovaramo: Semi'Allahu limen hamideh! (Allah čuje onoga ko Mu zahvaljuje!) potom spustimo ruke i izgovaramo : Rabbena ve lekel-hamd, hamden kesiren tajjiben mubarekenfihi !

("Allahu, Gospodaru naš, Tebi pripada svaka hvala, mnogom lijepom blagoslovljenom hvalom!")

Zatim proučimo tekbir :**ALLAHU EKBER**

Potom se spustimo na sedždu, pri položaju sedžde treba da se dotiče tlo sa sedam dijelova tijela, a to su: čelo s nosom, dlanovi ruku, koljena i prsti nogu.

IOB - TEWHID

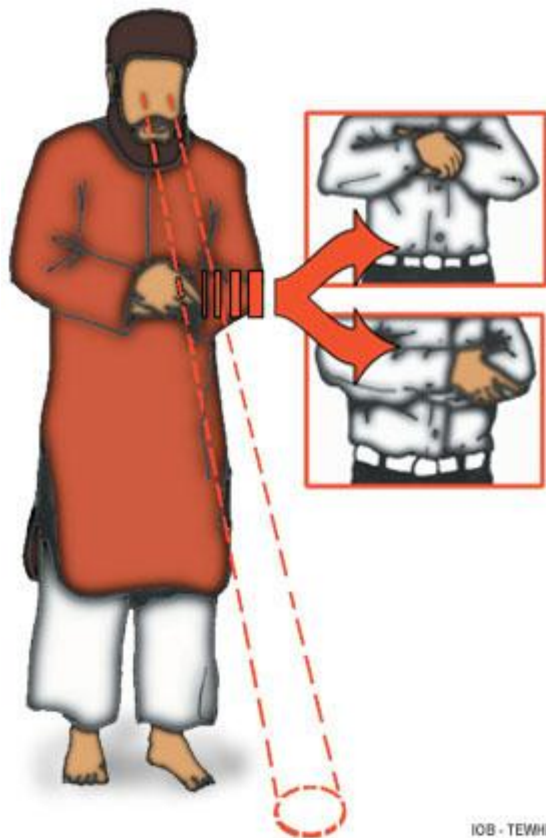
Na sedždi proučimo:
„SUBHANE RABBIJEL E’ALA.“(Neka Si slavljen, moj najuzvišeniji Gospodaru),
Ponavljajući tri i više puta. Mustehab (lijepo) je uz to dodati: „SUBHANEKaLLAHUMME RABBENA VE BIHAMDIKE, ALLAHUMME GFIR LI“ (Tebi slava pripada, Gospodaru naš. Molim Te hvaljenošću Tvojom, oprosti mi.)

Potom izgovoriti tekbir i dignuti glavu sa sedžde.
Nakon što se dižemo sa prve sedžde u sjedeći položaj, proučimo:
“RABBI-GFIR LI (3 puta).” (Gospodaru moj, oprosti mi.)

Opet spustimo se na sedždu izgovarajući tekbir obavljamo drugu sedždu izgovarajuči „SUBHANE RABBIJEL E’ALA.“(Neka Si slavljen, moj najuzvišeniji Gospodaru),

Ovako smo zavrsili prvi rekat. Sad ustajemo na drugi rekat na kijam i proučimo El-Fatihu

Poslije proučene El-Fatihe treba proučiti još nekoliko ajeta iz Kur’ana, tj. najmanje tri koliko sadrži najkraća sura, ili više ajeta, suru ili više njih.
Ovako se završava drugi rekat do kraja.
Nakon obavljenog drugog rekata sjesti i obaviti tešehhud.

Na tom sjedenju trebamo proučiti et-tehijatu i salavate sa dovom:

“ET-TEHIJJATU LILLAHI VES-SALAVATU VET-TAJJIBATU.
ESSELAMU ALEJKE EJJUHEN-NEBIJJU VE RAHMETULLAHI VE BEREKATUHU. ES-SELAMU ALEJNA VE ALA `IBADILLAHIS-SALIHIN. EŠHEDU EN LA ILAHE ILLALLAH VE EŠHEDU ENNE MUHAMMEDEN ABDUHU VE RESULUH

(Najljepši selam Allahu, blagoslovi i dobra; Selam tebi, Vjerovjesniče, i Allahova Milost i Njegove blagodati. Mir nama i dobrim Allahovim robovima. Svjedočim da nema boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik.)

“ALLAHUMME SALLI ‘ALA MUHAMMED. VE ‘ALA ALI MUHAMMED. KEMA SALLEJTE ‘ALA IBRAHIM. VE ‘ALA ALI IBRAHIM INNEKE HAMIUMMEDŽID.

(Allahu moj, smiluj se Muhammedu, s.a.v.s., i njegovom potomstvu, kao što si se smilovao Ibrahimu, a.s., i njegovom potomstvu. Zaista, Ti si Hvaljen i Slavan)

ALLAHUMME BARIK ‘ALA MUHAMMED. VE ‘ALA ALI MUHAMMED. KEMA BAREKTE ‘ALA IBRAHIM. VE ‘ALA ALI IBRAHIM, INNEKE HAMIDUMMEDŽID”.

(Allahu moj, blagoslovi Muhammeda s.a.v.s. i njegovo potomstvo, kao što si blagoslovio Ibrahima, a.s., i njegovo potomstvo. Doista si Ti Hvaljen i Slavan.)

“ALLAHUMME INNI E’UZU BIKE MIN AZABI DŽEHENNEM, VE MIN AZABIL-KABR, VE MIN FITNETIL-MAHJA VEL-MEMAT, VE MIN FITNETIL-MESIHID-DEDŽDŽAL”

(Allahu, prizivam Te da me sačuvaš od kazne Džehennema i od kaburske kazne, od ovosvjetskih i onosvjetskih kušnji, te od kušnje Mesiha Dedždžala.)

A nakon toga predati selam okrećući se prvo na desnu a onda na lijevu stranu, pri svakom okretanju glave izgovarajući:

”Es-selamu alejkum ve rahmetullah”

Ovako se zavrsava namaz

Napomena: za vrijeme klanjanja ovog namaza sunnet je da se uci na glas.

KAKO SE KLANJA PODNE NAMAZ

Vrijeme za klanjanje podne namaza
Podne se klanja od trenutka kada sunce prijeđe polovinu neba pa sve dok sjenka svakog predmeta ne postane duga kao taj predmet .

Farz podne namaza se sastoji od 4 rekata.

Prvo što uradimo nakon što se okrenemo prema kibli i odlučimo klanjati izgovaramo početni tekbir : ALLAHU EKBER

Kada smo na kijam proučit ćemo početnu dovu potom klanjamo dva rekata jedan iza drugog .

Nakon obavljenog drugog rekata sjesti i na tom sjedenju treba proučiti et-tehijatu i salavate:

“ET-TEHIJJATU LILLAHI VES-SALAVATU VET-TAJJIBATU.
ESSELAMU ALEJKE EJJUHEN-NEBIJJU VE RAHMETULLAHI VE BEREKATUHU. ES-SELAMU ALEJNA VE ALA `IBADILLAHIS-SALIHIN. EŠHEDU EN LA ILAHE ILLALLAH VE EŠHEDU ENNE MUHAMMEDEN ABDUHU VE RESULUH

(Najljepši selam Allahu, blagoslovi i dobra; Selam tebi, Vjerovjesniče, i Allahova Milost i Njegove blagodati. Mir nama i dobrim Allahovim robovima. Svjedočim da nema boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik.)

“ALLAHUMME SALLI ‘ALA MUHAMMED. VE ‘ALA ALI MUHAMMED. KEMA SALLEJTE ‘ALA IBRAHIM. VE ‘ALA ALI IBRAHIM INNEKE HAMIUMMEDŽID.

(Allahu moj, smiluj se Muhammedu, s.a.v.s., i njegovom potomstvu, kao što si se smilovao Ibrahimu, a.s., i njegovom potomstvu. Zaista, Ti si Hvaljen i Slavan)

ALLAHUMME BARIK ‘ALA MUHAMMED. VE ‘ALA ALI MUHAMMED. KEMA BAREKTE ‘ALA IBRAHIM. VE ‘ALA ALI IBRAHIM, INNEKE HAMIDUMMEDŽID”.

(Allahu moj, blagoslovi Muhammeda s.a.v.s. i njegovo potomstvo, kao što si blagoslovio Ibrahima, a.s., i njegovo potomstvo. Doista si Ti Hvaljen i Slavan.)

Ovako smo zavrsili drugi rekat i prvi tešehud, sad ustajemo na treci rekat na kijam izgovarajući tekbir: ALLAHU EKBER

Na posljedna dva rekata prouči se samo El-Fatiha u sebi i klanjaju se jedan iza drugog kao i prva dva.

Nakon obavljenog četvrtog rekata trba sjesti.Na tom sjedenju trebamo proučiti et-tehijatu i salavate sa dovom:

“ET-TEHIJJATU LILLAHI VES-SALAVATU VET-TAJJIBATU.
ESSELAMU ALEJKE EJJUHEN-NEBIJJU VE RAHMETULLAHI VE BEREKATUHU. ES-SELAMU ALEJNA VE ALA `IBADILLAHIS-SALIHIN. EŠHEDU EN LA ILAHE ILLALLAH VE EŠHEDU ENNE MUHAMMEDEN ABDUHU VE RESULUH

(Najljepši selam Allahu, blagoslovi i dobra; Selam tebi, Vjerovjesniče, i Allahova Milost i Njegove blagodati. Mir nama i dobrim Allahovim robovima. Svjedočim da nema boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik.)

“ALLAHUMME SALLI ‘ALA MUHAMMED. VE ‘ALA ALI MUHAMMED. KEMA SALLEJTE ‘ALA IBRAHIM. VE ‘ALA ALI IBRAHIM INNEKE HAMIUMMEDŽID.

(Allahu moj, smiluj se Muhammedu, s.a.v.s., i njegovom potomstvu, kao što si se smilovao Ibrahimu, a.s., i njegovom potomstvu. Zaista, Ti si Hvaljen i Slavan)

ALLAHUMME BARIK ‘ALA MUHAMMED. VE ‘ALA ALI MUHAMMED. KEMA BAREKTE ‘ALA IBRAHIM. VE ‘ALA ALI IBRAHIM, INNEKE HAMIDUMMEDŽID”.

(Allahu moj, blagoslovi Muhammeda s.a.v.s. i njegovo potomstvo, kao što si blagoslovio Ibrahima, a.s., i njegovo potomstvo. Doista si Ti Hvaljen i Slavan.)

“ALLAHUMME INNI E’UZU BIKE MIN AZABI DŽEHENNEM, VE MIN AZABIL-KABR, VE MIN FITNETIL-MAHJA VEL-MEMAT, VE MIN FITNETIL-MESIHID-DEDŽDŽAL”

(Allahu, prizivam Te da me sačuvaš od kazne Džehennema i od kaburske kazne, od ovosvjetskih i onosvjetskih kušnji, te od kušnje Mesiha Dedždžala.)

A nakon toga predati selam okrećući se prvo na desnu a onda na lijevu stranu, pri svakom okretanju glave izgovarajući:

”Es-selamu alejkum ve rahmetullah”

Napomena: za vrijeme klanjanja ovog namaza uči se u sebi, a na posljedna dva rekata uči se samo El- Fatiha

KAKO SE KLANJA IKINDIJA

Farz Ikindije sastoji se od 4 rekata i klanja se potpuno isto kao i farz podne namaza.

Vrijeme za klanjanje ikindije namaza

Vrijeme za ikindiju počinje sa zadnjim vremenom za podne, a to je trnutak kada sjenke dosegnu dužinu predmeta pa dok sunce ne pžuti.Poslije toga se smije klanjati samo u nuždi, kao što je rekao Allahov poslanik, s.a.w.s., da onaj ko stigne klanjati jedan rekat ikindije prije nego sunce zađe, da je stigao klanjati ikindiju.

KAKO SE KLANJA AKŠAM

Farz Akšama sastoji se od 3 rekata počinje sa početnim tekbirom zatim početnom dovom kao i na predhodnim namazima, na prva dva rekata koja se klanjaju jedan iza drugog uči se naglas.

Nakon obavljenog drugog rekata sjesti i obavlja se tešehhud, na tom prvom sjedenju trebamo proučiti et-tehijatu.

Zatim ustajemo za treći rekat i proučimo El-Fatihu u sebi nakon obavljenog trećeg rekata sjesti i obaviti tešehhud, na tom sjedenju trebamo proučiti et-tehijatu i salavate sa dovom a nakon toga predati selam okrećući se prvo na desnu a onda na lijevu stranu, pri svakom okretanju glave izgovariti:

”Es-selamu alejkum ve rahmetullah”

Vrijeme za klanjanje akšama

Akšam se klanja od zalaska sunca pa sve dok ima sunčevog crvenila na zapadnoj strani gdje je zašlo.

KAKO SE KLANJA JACIJA

Farz Jacije se sastoji od 4 rekata klanja se kao podnevni i ikindiski namaz, osim što se na prva dva rekata ovog namaza uči naglas.

Vrijeme za klanjanje jacije

Jacija se klanja od trenutka kad nestane sučevog crvenila na zapadu pa do pola noći. Pola noći se određuje tako što se izračuna srenje vrijeme između zalaska sunca i izlaska zore a ne sunca.

VITR NAMAZ

Jedan od pouzdano prenesenih načina klanjanja vitr-namaza jeste da se prvo klanjaju dva rekata, kako je već opisano potom preda selam, a zatim klanja još jedan rekat, ovaj se rekat klanja isto kao i početni rekat s tim što se poslije rukua vrati na kijam (stajanje) dignu ruke i prouči dova, poslije koje se ide na sedždu i završi namaz na uobičajeni način.

Ubejj b. K’ab, r.a., prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., klanjao vitr sa tri rekata, učeći na prvom rekatu ”Sebbihisme Rabbikel-E’ala (suretul- E’ala), a na drugom rekatu “Kul ja ejjuhel-kafirun” (suretul-Kafirun) a na trećem “Kulhuvallahu ehad” (suretul-Ihlas) i kunut prije rukua.”

Dova koja se uči na kunutu vitr namaza glasi:

“ALLAHUMMEHDINI FIMEN HEDEJTE, VE AFINI FIMEN AFEJTE, VE TEVELLENI FIMEN TEVELLEJTE, VE BARIK LI FIMA E’ATAJTE, VE KINI ŠERRE MA KADAJTE FE INNEKE TAKDI VE LA JUKDA ALEJKE, INNEHU LA JEZILLU MEN VALEJTE (VE LA JEIZZU MEN ADEJTE) TEBAREKTE RABBENA VE TEALEJTE.”

(Allahu, uputi me među one koje si već uputi. Oprosti mi s onima kojima si već oprostio. Preuzmi pažnju nada mnom s onima nad kojima si već preuzeo. Sačuvaj me od zla odluka koje si već donio, jer Ti propisuješ stvari, a ne obratno. Ne uzdiže se onaj koga si Ti već odbacio. Blagoslovljen si, Gospodaru naš i Uzvišen.)

Nakon obavljenog trečeg rekata sjesti i obaviti tešehhud, na tom sjedenju trebamo proučiti et-tehijatu i salavate sa dovom kao i kod svih prethodnih namaza.

Vitr se obavlja od jacijskog vremena pa do izlaska zore.

Nafile kao dobrovoljni namaz se mogu klanjati u svim vremenima osim onih koje je poslanik spomenuo i zabranio da se ta vremena odabiraju za obavljanje nafile.Ta vremena su :
od izlaska zore pa do izlaska sunca u visini koplja,
kada se sunce nalazi tačno na sredini neba, desetak minuta prije podne namaza, od klanjanja

ikindije pa do zalaska sunca.
Najbolje vrijeme za klanjanje nafile je zadnja trećina noći.